

Forslag

til

Lov om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m. v.

Fremsat den 9. marts 1977 af *handelsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 121 af 25. marts 1970 om restaurations- og hotelvirksomhed m. v., som ændret ved lov nr. 507 af 29. november 1972, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 2, ændres „næringslovens § 3, stk. 2“ til: „næringslovens § 3, stk. 1“.

2. § 11, stk. 1, 3. og 4. punktum, affattes således:

„Bevillingen gælder for et tidsrum af 8 år, men kan efter omstændighederne begrænses og betinges af kommunalbestyrelsen“.

3. § 11, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Afgørelser, der efter denne lov skal træffes af kommunalbestyrelsen, vil kunne træffes af et af kommunalbestyrelsen i dette øjemed nedsat bevillingsnævn. Bevillingsnævnets afslag kan indbringes for kommunalbestyrelsen inden 4 uger efter, at afslaget er givet. Med afslaget skal følge oplysning om adgangen til at indbringe afgørelsen for kommunalbestyrelsen og om fristen herfor.“

4. I § 11 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

„Stk. 4. Bevillingsnævnet består af politimesteren og indtil 6 andre medlemmer. Også personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen, kan have sæde i nævnet. I København består nævnet af borgmesteren for den magistratsafdeling, under hvilken næringsager hører, som formand, 5 medlemmer valgt af borgerrepræ-

sentationen ved forholdstalsvalg og en repræsentant for politiet valgt af politidirektøren.“

5. I § 13 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

„Stk. 2. Afgørelser, der er truffet af en kommunalbestyrelse med alle tilstedeværende medlemmers stemmer, kan kun ændres af landsbevillingsnævnet ved en afgørelse, hvorom samtlige medlemmer er enige.“

6. I § 13, stk. 2, der bliver *stk. 3*, udgår: „når bevillingen skal begrænses eller betinges, samt“.

7. I § 14 ændres i *stk. 1, 2. pkt. nr. 5* og i *stk. 2, 3. pkt.* „stk. 5“ til: „stk. 6“ og efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke:

„Stk. 3. Ved meddelelse af alkoholbevilling skal samfundsmæssige, ærdeligheds-mæssige og dermed sammenhængende hensyn iagttages. Handelsministeren fastsætter retningslinjer for, hvorledes disse hensyn kan tilgødeses ved bevillingsmyndighedernes vurdering af

- a) bevillingsansøgerens forretningsmæssige kvalifikationer,
- b) bevillingsansøgerens økonomiske forhold og finansieringsplan,
- c) størrelse, indretning og karakter i øvrigt af restaurationsvirksomheden,
- d) dennes beliggenhed i forhold til eventuel miljøplan og
- e) konkrete ærdeligheds-mæssige og der-

Handelsmin. j. nr. 476-77.

med sammenhængende sociale og politimæssige hensyn“.

Stk. 3-8 bliver herefter stk. 4-9, og i stk. 7 ændres „stk. 5, 1. pkt.“ til: „stk. 6, 1. pkt.“ og i stk. 8 ændres „stk. 5“ til: „stk. 6“.

8. I § 17, stk. 1, nr. 4 ændres „§ 14, stk. 8“ til: „§ 14, stk. 9“.

9. § 18, stk. 1, affattes således:

„Har en bevillingshaver gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse i virksomheden, kan landsbevillingsnævnet fratage ham bevillingen. Er bevillingen givet af kommunalbestyrelsen, kan fratagelse kun ske efter forslag fra denne. Hvis virksomheden drives på en sådan måde, at drukkenskab, utugt, uterlighed eller strafbare handlinger derved vil kunne fremmes, og politiet tidligere har advaret bevillings-

haveren, kan landsbevillingsnævnet efter forslag fra politiet fratage bevillingshaveren hans bevilling.“

10. § 18, stk. 6, ophæves.

11. I § 32, stk. 1, ændres „§ 14, stk. 2, 4. pkt. og stk. 5“ til: „§ 14, stk. 2, 4. pkt. og stk. 6“ og ordene „vilkår fastsat efter § 18, stk. 1, 3. pkt.“ ændres til „betingelser eller begrænsninger fastsat af kommunalbestyrelsen eller landsbevillingsnævnet i medfør af § 11“.

12. I § 32, stk. 2, ændres „§ 14, stk. 5“ til: „§ 14, stk. 6“.

§ 2.

Loven træder i kraft den 1. juli 1977.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget til ændring af loven af 25. marts 1970 om restaurations- og hotelvirksomhed m. v. fremsættes i sammenhæng med de overvejelser, som de senere års stigende alkoholforbrug har givet anledning til.

Da bestemmelserne om restaurationsservering af stærke drikke ikke blot har erhvervsmæssigt, men også ædruelighedsmæssigt sigte, har denne lovgivnings indhold til stadighed været inddraget i den alkoholpolitiske debat. Dette har i ganske særlig grad været tilfældet for så vidt angår den modernisering og forenkling af restaurationsbestemmelserne, der fandt sted ved lovens revision i 1970, og den måde, på hvilken de nye bestemmelser er blevet administreret. Der er således fra forskellig side — afholdsbevægelsen, restaurationserhvervets arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer, kommunernes landsforening og politisk hold — fremført kritik over for loven og den retstilstand, som lovens administration menes at have hidført.

På baggrund af restaurationsbranchens kritiske betragtninger har handelsministeriet anmodet landsbevillingsnævnet om ud fra nævnets erfaring at redegøre for virkningen af lovgivningen og herunder vurdere, i hvilket omfang de vanskeligheder, som det gøres gældende, at restaurationserhvervet møder, kan skyldes loven og dennes administration,

og om disse problemer efter nævnets opfattelse lader sig afhjælpe inden for lovens rammer, eller om lovændringer anses nødvendige. I sidste fald har handelsministeriet bedt om nævnets vurdering af, hvorvidt de af erhvervet fremsatte ønsker om ændringer i loven også ud fra samfundsmæssige hensyn bør søges tilgodeset.

I redegørelsen til handelsministeriet af 6. august 1976, der er vedlagt forslaget som bilag 1, bemærker landsbevillingsnævnet, som er blevet orienteret om den også fra anden side fremsatte kritik af loven og dens administration, at en reform af den gældende restaurationslovgivning kun bør søges gennemført, såfremt en grundig undersøgelse af udviklingen i de forløbne 5-6 år måtte vise, at der er et afgørende behov herfor. På forhånd stiller landsbevillingsnævnet sig skeptisk over for det hensigtsmæssige i at foretage en generel og gennemgribende lovændring, der efter et forholdsvis kort åremål forkaster grundlaget for det ved loven af 1970 gennemførte system, der på afgørende punkter ændrede stillingen før loven af 1970. På den anden side erkender nævnet, at der kan være grundlag for på visse punkter at præcisere og uddybe lovens intentioner på det samfundsmæssige og ædruelighedsmæssige område, sådan som disse er indeholdt i lovens forarbejder.

Det fremhæves i redegørelsen, på hvilke områder og forhold en nærmere præcisering og eventuelt

skærpelse af de gældende retningslinjer efter nævnets opfattelse kan komme på tale, og redegørelsen munder ud i en henstilling om, at der ved en lovændring gives handelsministeren en bemyndigelse til at fastsætte nærmere retningslinjer for administrationen af alkoholbevillinger i overensstemmelse med de af nævnet skitserede, samt at de nuværende forholdsvist komplicerede bestemmelser om adgangen til fratagelse af alkoholbevillinger forenkles.

Disse henstillinger fra landsbevillingsnævnet er fulgt ved udformningen af lovforslaget, der imidlertid går noget videre og bl. a. tillægger afgørelser om alkoholbevillinger, der enstemmigt er truffet af kommunalbestyrelser, en særlig vægt. I øvrigt henvises vedrørende lovforslagets enkelte bestemmelser til bemærkningerne nedenfor.

Forslaget vil ikke medføre konsekvenser for den statslige administration eller øgede udgifter for statskassen og skønnes heller ikke at ville forøge kommunernes administration.

I bilag 2 til lovforslaget er de gældende bestemmelser i lov om restaurations- og hotelvirksomhed m. v. samt de foreslåede ændringer optaget som paralleltekster.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Til nr. 1.

Ændringen er rent formel og skyldes den ændrede næringslov, lov nr. 601 af 10. december 1975.

Til nr. 2.

Efter den gældende lovs § 11, stk. 1, gælder en alkoholbevilling for 8 år, men kan, når særlige omstændigheder taler derfor, gives for 4 år eller alene for vinter- eller sommerhalvåret. Ønskes en bevilling i øvrigt begrænset eller betinget, udstedes den af landsbevillingsnævnet efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Denne indskrænkning i kommunalbestyrelsens kompetence til at knytte begrænsninger eller betingelser til en alkoholbevilling forekommer ikke hensigtsmæssig. Det sker ret tit, at en alkoholbevilling ønskes begrænset til kun at give adgang til servering af øl — bevillingsansøgeren er ikke sjældent selv interesseret i en sådan serveringsbegrænsning — og det synes rimeligt, at kommunalbestyrelsen på egen hånd kan foretage en sådan begrænsning i serveringsadgangen ifølge bevillingen. Det samme kan siges om adgangen til at begrænse en bevilling til servering i f. eks. en idrætsklub til den personkreds, der benytter klubbens anlæg. Ligeledes fore-

kommer det praktisk, at kommunalbestyrelsen selv får adgang til at betinge en bevilling til servering af stærke drikke af f. eks. en samtidig mulighed for servering af madvarer eller at betinge en fornyelse af en bevilling af, at restaurationens standard højnes.

Som ovenfor anført er alkoholbevillingernes gyldighed ifølge den gældende lov principielt 8 år, og kommunalbestyrelsen kan kun under særlige omstændigheder begrænse gyldighedstiden på nærmere angivet måde. Under hensyn til de ofte store investeringer, der gøres i restaurationsvirksomheder, bør bevillingens gyldighed også fremtidigt normalt udstrækkes til dette åremål, men det forekommer hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen får frihed til på egen hånd at give bevillinger med kortere løbetid, end der er fastsat i den gældende lov, hvilket bl. a. muliggør, at kommunalbestyrelsen kan give en bevilling forsøgsvis for en kortere periode.

Af de nævnte praktiske grunde og som led i bestræbelserne i lovforslaget som helhed for at tillægge den lokale bevillingsmyndighed større indflydelse på afgørelser i sager om alkoholbevillinger foreslås det, at bevillinger efter omstændighederne kan begrænses eller betinges på lokalt plan. Det bemærkes, at den lokale bevillingsmyndigheds afgørelse fortsat skal kunne indbringes for landsbevillingsnævnet som ankeinstans, jfr. bemærkningerne til nr. 5.

Til nr. 3.

Den foreslåede ændring, hvorefter afslag på ansøgninger om alkoholbevilling givet af et eventuelt nedsat bevillingsnævn ikke umiddelbart kan indbringes for landsbevillingsnævnet, men først må indbringes for kommunalbestyrelsen, er nødvendiggjort af den foreslåede nye bestemmelse i § 13, stk. 2, der tillægger afgørelser om alkoholbevilling, som træffes af en kommunalbestyrelse med alle tilstedeværende medlemmers stemmer, en særlig betydning i tilfælde af anke til landsbevillingsnævnet.

Til nr. 4.

Bestemmelserne om bevillingsnævnets sammensætning har hidtil stået i § 11, stk. 3. Ændringen i sammensætningen af bevillingsnævnet i København må ses i lyset af det af indenrigsministeren fremsatte forslag til lov om Københavns kommunes styrelse, hvorefter rådmandsinstitutionen foreslås ophævet. Antallet af medlemmer af borgerrepræsentationen i nævnet er derfor i nærværende lovforslag udvidet fra 4 til 5, og den foreslåede bestemmelse forudsættes opretholdt uanset udfaldet af folketingsbehandlingen af indenrigsministerens lovforslag. Efter henstilling fra politidirektøren i København er det foreslået, at en repræsentant for politiet

valgt af politidirektøren indtræder i nævnet i stedet for en af politidirektøren valgt politiinspektør.

Til nr. 5.

Den gældende lovs § 11, stk. 2, bestemmer, at afgørelser, hvorefter en kommunalbestyrelse afslår at give eller forny en alkoholbevilling, kan indbringes for landsbevillingsnævnet.

Denne adgang til at indanke kommunalbestyrelsens afslag i bevillingssager for et særligt administrativt nævn opretholdes i lovforslaget, men ud fra det generelle ønske i lovforslaget om at tillægge de lokale bevillingsmyndigheders opfattelse af, om alkoholbevilling skal gives eller ej, en ganske særlig vægt, foreslås det, at afgørelser i bevillingssager, som samtlige tilstedeværende medlemmer af en kommunalbestyrelse er gået ind for, kun kan omgøres af landsbevillingsnævnet ved en afgørelse, som samtlige nævnsmedlemmer står bag.

Til nr. 6.

Ændringen er en konsekvens af den under nr. 2 foreslåede lovændring. Afslag på bevillingsansøgninger, der indbringes for landsbevillingsnævnet, vil ved kendelse kunne omgøres af nævnet, jfr. dog den under nr. 5 foreslåede ændring af § 13, og der vil i kendelsen kunne knyttes begrænsninger eller betingelser til bevillinger, der af nævnet måtte blive givet eller fornyet.

Til nr. 7.

Lovforslaget medfører ingen ændring i de almindelige betingelser efter lovens § 14, stk. 1 og 2, for, at alkoholbevilling kan gives, men i forslaget til nyt stk. 3 i § 14 angives nu til forskel fra den gældende lov udtrykkeligt, hvilke hensyn der skal iagttages ved meddelelse af alkoholbevilling, og handelsministeren bemyndiges i dette nye stykke til at fastsætte retningslinjer for, hvorledes disse hensyn kan varetages ved bevillingsmyndighedens vurdering af de i den foreslåede bestemmelse under a)-e) anførte forhold i forbindelse med bevillingsansøgningers behandling. Den foreslåede lovbestemmelse imødekommer et fra mange sider fremsat ønske om, at der gives bevillingsmyndighederne en nærmere vejledning om de hensyn, der skal lægges vægt på ved behandlingen af ansøgninger om alkoholbevilling.

Nedenstående betragtninger til punkterne a)-e) i forslaget til nyt stk. 3 i lovens § 14, vil kunne indgå i de retningslinjer, som skal supplere den foreslåede lovbestemmelse.

ad a) Ved siden af en vurdering af ansøgerens tidligere vandel, jfr. lovens § 14, stk. 1, nr. 4, skal der af bevillingsmyndigheden foretages en almindelig bedømmelse af ansøgerens nuværende forhold for så

vidt muligt at sikre, at ansøgeren vil være egnet til at drive en restaurationsvirksomhed på betryggende måde. Ansøgeren bør således have forretningsmæssig indsigt, hvilket f. eks. kan sandsynliggøres ved oplysninger om tidligere erhvervsvirksomhed, hvorimod et egentligt krav om, at ansøgeren er uddannet inden for restaurations- eller hotelfaget, ikke kan stilles. En uddannelse inden for faget vil dog kunne betragtes som en positiv kvalifikation.

ad b) Af stor betydning er bedømmelsen af ansøgerens økonomiske forhold. Det må således gennem politirapportens oplysninger om ansøgerens personlige forhold og de til sagen i øvrigt knyttede dokumenter søges godtgjort, at den pågældende restaurationsvirksomhed skal drives for ansøgerens egen regning og risiko, og bevillingsmyndigheden må nøje gennemgå finansieringsplanen for ansøgerens påtænkte virksomhed for derigennem at sikre sig, at der er tilstrækkelig egenkapital til, at restaurationsvirksomheden kan drives på forsvarlig måde.

ad c) Restaurationsvirksomheden bør have en sådan indretning og karakter, at den tilfredsstiller de krav, der naturligt må stilles til en virksomhed med udskænkning af stærke drikke. Tendensen i de senere år til etablering af nye udskænkingssteder i mindre lokaliteter, ofte ledige detailforretninger, bør imødegås ved en skærpelse af kravet til restaurations størrelse. Bevillingsmyndigheden bør være opmærksom på den mulighed, der består for en højelse af restaurationsmiljøet, ved at bevilling til servering af stærke drikke betinges af samtidig mulighed for madsservering.

Der må lægges vægt på fornøden kommunikation mellem en kommunes forskellige afdelinger, der behandler spørgsmål i forbindelse med etablering af restaurationsvirksomhed, således at det bl. a. sikres, at foreløbig byggetilladelse kun gives i forståelse med den kommunale myndighed, der meddeler alkoholbevillinger. For en sikkerheds skyld bør der i enhver foreløbig byggetilladelse indsættes et udtrykkeligt forbehold om, at der ikke med denne er taget stilling til, hvorvidt en eventuel ansøgning om tilladelse til servering af stærke drikke vil kunne imødekomes, men at denne skal søges særskilt.

Bevillingsmyndigheden skal være opmærksom på de krav, der i handelsministeriets bekendtgørelse nr. 483 af 27. september 1974 om restaurations- og hotellokaler m. v. samt i miljøministeriets bekendtgørelse nr. 369 af 27. juni 1974 om detailforhandling, herunder ved servering m. m. af levnedsmidler, kap. 4, stilles til restaurationsvirksomheders indretning, og på den adgang den lokale tilsynsmyndighed har til at tage spørgsmålet om restaurationslokalerens godkendelse op til fornyet behandling, såfremt

virksomhedens karakter i væsentlig grad ændres, hvilket f. eks. vil være tilfældet, når en restauration, der hidtil har været drevet uden servering af stærke drikke, ønsker at opnå en sådan adgang.

ad d) Ved behandlingen af ansøgninger om alkoholbevilling vil bevillingsmyndigheden kunne anlægge byplanmæssige betragtninger, og det synes rimeligt, at der for større bymæssige bebyggelser udarbejdes en miljøplan vedrørende placering og fordeling af restaurationer i byens forskellige kvarterer. En sådan miljøplan bør have karakter af en principiel retningslinje, hvorefter f. eks. et vist bycentrum forbeholdes for en mere liberal praksis vedrørende meddelelse af alkoholbevillinger. For de omkring bycentret beliggende beboelses- og forretningskvarterer kan retningslinjen gå ud på, at der kun under særlige omstændigheder vil kunne forventes tilladelse til en nyoprettelse af restaurationsvirksomheder med servering af stærke drikke. Endelig vil planen kunne give udtryk for, at der i egentlige beboelseskvarterer, villakvarterer o. lign. kun kan forventes givet alkoholbevilling, når der foreligger særlige centre, supermarkeder o. lign., hvor det vil være naturligt at imødekomme et behov for etablering af udsænkning af stærke drikke.

ad e) Antallet af restaurationsvirksomheder i kommunen eller dele af denne sammenholdt med beboerantallet vil kunne motivere afslag på ansøgninger om bevilling til nye restaurationer til servering af stærke drikke, hvis afslaget kan underbygges med betragtninger, der sandsynliggør, at imødekommelse af en konkret ansøgning om alkoholbevilling er betænkelig ud fra ærdelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale og politimæssige hensyn. Disse hensyn vil også motivere afslag på ansøgning om tilladelse til servering af stærke drikke på steder, hvor særlig unge mennesker holder til. Dette vil således være tilfældet, hvor udsækningssted ønskes etableret i nærheden af skoler eller andre institutioner, der søges af unge.

Ud fra samme hensyn bør bevillingsmyndigheden være tilbageholdende med hensyn til at åbne adgang for servering af stærke drikke i klubhuse for idrætsforeninger, i sportshaller og i forsamlingshuse. Fremfor at give generelle alkoholbevillinger til sådanne foreninger m. v., hvori kommunen gennem forpagtningskontrakt eller på anden måde måske er økonomisk interesseret, bør bevillingsmyndigheden i almindelighed begrænse bevillingen til kun at give adgang til servering for den personkreds, der benytter vedkommende klubhus, idrætshal eller forsamlingshus, og kun til udsænkning af øl og bordvin. Eventuelt vil bevillingen kunne begrænses til alene at tage sigte på selskabelige sammenkomster o. lign.

De øvrige ændringer i § 14 er af formel karakter og skyldes indføjelser i § 14 af det nye stykke 3.

Til nr. 8.

Ændringen er rent formel og skyldes indføjelser af et nyt stykke 3 i § 14.

Til nr. 9.

Efter den gældende lovs § 18, stk. 1, kan en bevillingshaver, der har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse i virksomheden, og de udviste forhold giver grund til at antage, at virksomheden ikke fremtidig vil blive drevet på forsvarlig måde, af landsbevillingsnævnet blive frataget bevillingen. Er bevillingen givet af kommunalbestyrelsen, kan fratagelse kun ske efter forslag fra denne. Drives virksomheden på en sådan måde, at drukkenskab, utugt, uterlighed eller strafbare handlinger derved vil kunne fremmes, og politiet tidligere har advaret bevillingshaveren, kan landsbevillingsnævnet bemyndige politiet til at stille vilkår, der er egnede til at hindre de nævnte forhold. Overtrædes sådanne vilkår, kan nævnet efter forslag fra politiet fratage bevillingshaveren hans bevilling.

Som det anføres i landsbevillingsnævnets redegørelse, side 15, kan det på baggrund af den store stigning i antallet af bevillinger under den gældende restaurations- og hotellov undre, at der ikke over for landsbevillingsnævnet i højere grad er gjort forsøg på at gøre brug af lovens § 18. Sager om fratagelse af bevillinger har kun været forelagt nævnet i 3 tilfælde, og adgangen til vilkårsfastsættelse er aldrig benyttet. Ifølge nævnet har det været anført, at årsagen til, at § 18 ikke har været anvendt i flere tilfælde, måske har sin grundelse deri, at den i lovbestemmelsen anviste fremgangsmåde forekommer at være for kompliceret og proceduren for langvarig. Landsbevillingsnævnet foreslår derfor en ændret formulering af § 18, stk. 1, der ville indebære en mere forenklet fremgangsmåde.

Det er utvivlsomt rigtigt, at den i lovens § 18, stk. 1, foreskrevne fremgangsmåde er for omstændelig. De hensyn, der efter det foreslåede nye stk. 3 i lovens § 14 skal iagttages ved meddelelse af alkoholbevillinger, tilsiger, at det bør gøres lettere, end tilfældet er efter lovens § 18, stk. 1, at tage en bevilling fra en bevillingshaver, der under driften af sin virksomhed tilsidesætter disse hensyn. Den foreslåede lovbestemmelse går noget videre i retning af at lette adgangen til fratragselse af bevillinger end den af landsbevillingsnævnet foreslåede lovændring. De nødvendige kauteler for bevillingshaveren mod uretrettiget bevillingsfratragselse består som hidtil i, at det er landsbevillingsnævnet, der fratager bevil-

lingen, og at der er adgang til at få fratagelsen prøvet ved domstolene.

Til nr. 10.

Den hidtidige, aldrig anvendte adgang til i misbrugstilfælde at anordne vilkårsfastsættelse for drift af virksomheder uden alkoholbevilling foreslås ophævet i konsekvens af den forenkling af proceduren ved fratagelse af bevillinger, der er foreslået under nr. 9.

Til nr. 11.

Den første af de 2 her foreslåede ændringer er en

redaktionel konsekvens af den under nr. 7 foreslåede ændring.

Ved den anden ændring præciseres, at man — hvor egentlig fratagelse ikke kan finde sted — kan pådrage sig et selvstændigt strafansvar ved at overtræde betingelser eller begrænsninger knyttet til en bevilling.

Til nr. 12.

Ændringen skyldes alene indføjelser af et nyt stykke 3 i § 14.

LANDSBEVILLINGSNÆVNET

Bilag 1.

6. august 1976.

Handelsministeriet.

I henvendelser til handelsministeriet har restaurationsbranchens organisationer gjort gældende, at der er behov for en revision af enkelte afsnit i loven om restaurations- og hotelvirksomhed af 25. marts 1970.

Indledning.

I organisationernes henvendelse er det bl. a. fremhævet, at den ved loven tilsigtede liberalisering af beværterlovgivningen har medført en overetablering inden for restaurationsfaget med de deraf følgende skadelige virkninger.

Denne tilstand er ifølge organisationerne opstået som følge af:

- 1) En for lempelig og vilkårlig udstedelse af alkoholbevillinger generelt,
- 2) en geografisk meget uensartet bedømmelse vedrørende udstedelse af alkoholbevillinger, og
- 3) en manglende branchefaglig indsigt i bevillingsnævnene.

Desuden konstaterer organisationerne, at bevillingsudstedelse ofte finder sted på et for ukritisk grundlag, idet man ofte ser nye bevillingshavere uden økonomisk baggrund og uden nogen form for faglig indsigt.

Efter handelsministeriets anmodning er organisationernes henvendelse fulgt op af et konkret forslag til lovændringer omfattende dels en skærpelse af betingelserne for opnåelse af alkoholbevilling, dels en stramning af den gældende bevillingspraksis og i forbindelse hermed en ophævelse af landsbevillingsnævnet som ankeinstans.

På denne baggrund har handelsministeriet i skrivelse af 15. januar 1976 med senere skrivelser anmodet landsbevillingsnævnet om ud fra nævnets erfaring at redegøre for virkningen af lovgivningen og herunder vurdere, i hvilket omfang erhvervets vanske-

ligheder kan skyldes loven og dennes administration, og om disse problemer efter nævnets opfattelse lader sig afhjælpe inden for lovens rammer, eller om lovændringer må anses for nødvendige. I bekræftende fald beder ministeriet om nævnets vurdering af, hvorvidt erhvervets ønsker også ud fra samfundsmæssige hensyn bør søges tilgodeset.

Med handelsministeriets ovennævnte skrivelse af 15. januar 1976 fremsendtes endvidere et af medlemmer af Kristeligt Folkeparti i folketinget fremsat forslag til lov om ændringer i restaurationsloven af 1970, ligesom landsbevillingsnævnet senere har modtaget en af Afholdsselskabernes Landsforbund til ministeriet rettet henvendelse af 11. februar 1976.

Det af medlemmer af Kristeligt Folkeparti fremsatte lovforslag omfatter enkelte ændringer, dels angående landsbevillingsnævnet, hvis kompetence man vil indskrænke, dels de personlige betingelser for erhvervelse af alkoholbevilling, som man ønsker suppleret med uddannelseskrav. Forslaget har været til 1. behandling i folketinget den 30. januar 1976 (Folketingstidende sp. 5096 ff). Forslaget har herefter været behandlet i erhvervsudvalget, der har holdt en række møder med handelsministeren, og på denne baggrund har flertallet af erhvervsudvalget afstået fra at gennemføre de foreslåede ændringer i restaurationsloven. Forslagsstillerne og flertallet i udvalget ser gerne en stramning af bestemmelserne vedrørende kravene til bevillingshavere. Men under hensyn til ministerens tilsagn om at fremkomme med et lovforslag, hvori disse forhold indgår, i begyndelsen af samlingen 1976-77, finder flertallet det mest formålstjenligt at vente med ændringerne af loven. Imidlertid ønsker flertallet med henblik på handelsministerens forberedelse af lovforslaget at henlede ministerens opmærksomhed

på, at det gerne ser, at det overvejes, at denne lovgivning i videst muligt omfang tillægger kommunalbestyrelsernes opfattelse af, om bevilling bør gives eller ikke, en ganske særlig vægt.

Et mindretal i udvalget (Fremskridtspartiets medlemmer) er enige i, at alkoholproblemerne stærkt trænger sig på til en folketingsløsning, men at arbejdet endnu ikke er så langt fremme, at det er forsvarligt at gennemføre detaljerede ændringsbestemmelser. Mindretallet lægger derfor stor vægt på, at folketinget og regeringen straks efter det nye folketingsårs begyndelse med energi tager fat på alkoholspørgsmålets behandling. De restriktioner, som flertallet udtrykker sig positivt over for vedrørende specielle uddannelseskrav til bevillingshaveren, kan Fremskridtspartiet ikke tilslutte sig.

Landsbevillingsnævnets bemærkninger.

I. Statistik m. v.

Indledningsvis bemærkes, at en reform af den gældende restaurationslovgivning i hvert fald kun bør gennemføres, såfremt en grundig undersøgelse måtte vise, at udviklingen i de forløbne 5-6 år godtgør, at der er et afgørende behov herfor. På forhånd må landsbevillingsnævnet stille sig skeptisk over for det hensigtsmæssige i at foretage en generel og gennemgribende lovændring, der efter et forholdsvis kort åremål forkaster grundlaget for det ved loven af 1970 gennemførte system, der på afgørende punkter ændrede stillingen før loven af 1970. På den anden side må det efter nævnets opfattelse erkendes, at der kan være grundlag for på visse punkter at præcisere og uddybe lovens intentioner på det samfundsmæssige og ædruelighedsmæssige område, sådan som disse er indeholdt i lovens forarbejder.

De tidligere beværterlove foreskrev, at der for hver købstadkommune skulle være en af ministeriet stadfæstet beværtervedtægt, der på grundlag af befolkningstallet fastsatte det maksimale antal spiritusbevillinger i kommunen. I henhold til den sidste beværterlov, der gjaldt indtil 31. marts 1970, måtte der i de helt små byer højst være én bevilling pr. 400 indbyggere. Befolkningsgrundlaget gradueredes derefter opad for at ende med, at der i byer med 40.000 indby-

gere og derover måtte være én bevilling for hver 600 indbyggere. Tilsvarende regler var ikke fastsat for landkommunerne.

Det faktiske bevillingstal nåede dog sjældent op til det lovmæssigt maksimale, bortset fra turistområder. Blandt andet som følge heraf frafaldt man ved den lovrevision, der resulterede i den nugældende lov af 1970, hvor i øvrigt forskelsbehandlingen af land og by ophørte, en lovmæssig begrænsning af bevillingsantallet på grundlag af befolkningstallet.

Siden den nye lovs ikrafttræden den 1. april 1970 er der foregået en ikke ubetydelig forøgelse af antallet af restaurationsvirksomheder med adgang til servering af stærke drikke. De følgende tal vil belyse den udvikling, der er sket på området siden 1930-erne:

Hele landet		
Antal forretninger	År	Indbyggere pr. forretning
4.162	1935	890
4.266	1938	866
4.322	1941	890
4.284	1945	915
4.304	1952	1.011
4.186	1957	1.070
4.458	1959	1.020
4.222	1967	1.139
4.560	1969	1.067
5.065	1971	977
5.617	1972	891
6.046	1973	832
6.605	1974	762

I de tabeller i Danmarks Statistiske Årbog, hvorfra ovennævnte tal er hentet, er antallet af restaurationsvirksomheder opdelt geografisk på 11 forskellige områder. Denne opdeling er ikke medtaget i ovenstående opstilling, men til belysning af forholdene i årene 1970-1974 skal meddeles følgende oplysninger om antallet af restauranter fordelt på hovedstadsområdet, øerne og Jylland.

	Hovedstaden m. v.	Øerne	Jylland	I alt
1970 ...	1.148	1.436	2.194	4.778
1974 ...	1.667	1.905	3.034	6.606
Stigning .	519	469	840	1.828

Bilag til f. t. l. vedr. restaurations- og hotelvirksomhed m. v.

Det vil heraf ses, at stigningen i antallet af restaurationer med udskænkning af stærke drikke har været størst i hovedstadsområdet (45 pct.), medens det på øerne kun har været 32 pct., i Jylland 40 pct. og gennemsnittet i alt 38 pct.

Til belysning af forholdene i selve Københavns kommune kan følgende oplysninger gives på grundlag af et fra Københavns bevillingsnævn modtaget notat. Det fremgår heraf bl. a., at der den 31. december 1973 fandtes 990 restaurationsvirksomheder i kommunen med adgang til servering af stærke drikke. I tiden 1. oktober 1973 til 30. september 1975 har Københavns bevillingsnævn behandlet 615 ansøgninger om alkoholbevilling. I 21 tilfælde meddelte nævnet afslag, og i 25 tilfælde blev bevillingen kun givet for et kortere åremål end 8 år. Af de 21 personer, der fik afslag på deres ansøgning om alkoholbevilling, var det i de 12 tilfælde på grund af økonomien, 3 på grund af andragerens vandel, 4 på grund af stedets karakter eller forretningens beskaffenhed, (4 af disse blev anket til landsbevillingsnævnet, der stadfæstede bevillingsnævnets afgørelse), 1 på grund af bestemmelsen i restaurationslovens § 16 og endelig 1 på grund af, at interessentskabsforholdet ikke var i orden.

Årsagerne til, at de 25 bevillinger blev meddelt på kortere åremål, var i 9 tilfælde på grund af økonomien, i 4 tilfælde på grund af ansøgerens fortid, i 3 tilfælde på grund af stedets karakter, i 2 tilfælde på grund af ansøgerens alder (70 år), i 1 tilfælde på grund af ægtemanden, der havde en noget broget fortid, og i 2 tilfælde fordi handelsministeriet kun havde meddelt dispensation for et tidsrum af 4 år. I 4 tilfælde kunne bevillingsnævnet over for landsbevillingsnævnet kun anbefale bevilling for 1 år, de 2 på grund af økonomien og 2 på grund af ansøgerens vandel. Landsbevillingsnævnet fulgte nævnets indstilling i de 3 tilfælde, i 1 tilfælde meddelte landsbevillingsnævnet bevilling på 4 år. Af det fremsendte notat fremgår i øvrigt, at 117 restaurationsvirksomheder i nævnte periode (1. oktober 1973 til 30. september 1975) har været handlet i alt 257 gange. 2 virksomheder har hver været handlet 5 gange. 4 restauratører er gået konkurs. Endelig fremgår det af notatet, at der pr. 1. oktober 1975 i alt findes 1.120

restaurationsvirksomheder i Københavns kommune. Heraf er der 83 tilladelser til at holde åben til kl. 5, 105 til at holde åben til kl. 2 og 217 har tilladelse til at holde åben til kl. 1.

På grundlag af de nævnte oplysninger om bevillingstallene i København har bevillingsnævnet i København ifølge et modtaget referat af 27. november 1975 drøftet de senere års mange henvendelser om nye beværterbevillinger.

Man har herunder konstateret, at København i dag har 1 restaurant for hver 496 indbyggere, medens de tilsvarende tal for henholdsvis Århus og Odense er 1.141 og 702.

Det store tal i København er nået, efter at man i de 2 sidste år har behandlet ikke mindre end 615 ansøgere, der ønskede en ny bevilling.

Bevillingsnævnets medlemmer mener på dette grundlag, at København med i alt 1.120 bevillinger nu har nået et antal restauranter, der i nogen grad hindrer en fornuftig rentabilitet af eksisterende forretninger, dels vanskeliggør oprettelse af restauranter af en passende størrelse bl. a. til gavn for turismen, ligesom en sammenklumpning af mange restauranter i et bestemt område eller en gade kan give ædruelighedsmæssige problemer. Det erkendes, at den nye beværterlov af 25. marts 1970 lagde vægt på en total liberalisering af erhvervet og alene lagde vægt på en ansøgers personlige vandel og vedkommendes økonomiske forhold, men nævnet peger på de uheldige forhold, der vil opstå, såfremt de senere års udvikling fortsætter i samme takt.

Københavns bevillingsnævn vil derfor ved kommende tildelinger især af nye bevillinger ikke mindst være opmærksom på de ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale og politimæssige hensyn, der kan blive aktuelle ved tildeling af nye bevillinger.

Ser man på restaurationsbranchens forhold over hele landet, foreligger der på grundlag af materiale fra Statistisk Departement følgende oplysninger om omsætningen i landets restauranter med udskænkning af stærke drikke i årene 1971-74.

Fraregnet overnatningsomsætningen på hotellerne er den årlige omsætning opgjort således:

1971: Årsomsætning i 5.065 restauranter	3.192.000.000 kr.
1972: - - 5.617 -	3.521.000.000 -
1973: - - 6.046 -	3.997.000.000 -
1974: - - 6.606 -	ca. 4.500.000.000 -

Den gennemsnitlige omsætning pr. restaurant har således andraget:

1971	610.000 kr.
1972	626.000 -
1973	661.000 -
1974	681.000 -

Af interesse i denne forbindelse er tillige den i Danmarks Statistik (tabel 390) givne oplysning om hotel- og restaurationsbranchens andel i den samlede bruttofaktoriindkomst opgjort i faste priser (1955-priser):

År	Bruttofaktorindkomst i alt mia. kr.	Restaurationsbranchens andel mio. kr.	I pct.
1938	19,5	351	1,80
1960	35,6	408	1,17
1969	54,8	602	1,09
1970	56,2	665	1,18
1971	58,4	658	1,13
1972	61,1	667	1,09
1973	63,4	651	1,03

De nævnte oplysninger omfatter den samlede omsætning inden for branchen altså både af stærke drikke og ikke-stærke drikke samt madvarer. Alligevel er det af interesse at notere, at branchens andel af den samlede bruttofaktoriindkomst i 1938 som nævnt androg 1,8 pct., medens den allerede i 1960 var faldet til 1,17 pct. Endvidere kan det ses, at branchens andel i bruttofaktoriindkomsten har været stagnerende eller faldende også i årene efter 1970.

De nævnte statistiske oplysninger om antallet af restauranter med alkoholbevilling oplyser ikke noget om fordelingen af virksomhederne på de forskellige kategorier af restauranter – rene spiserestauranter, kroer, vinstuer o. lign. – baseret alene på servering af stærke drikkevarer samt cafeterier, grillbarer og lignende mindre virksomheder. Det er vist den almindelige opfattelse, at de senere år har været præget af en fortsat udvikling hen i retning af etablering af flere min-

dre restaurationer, herunder cafeterier, grill-barer o. lign. med udskænkning fortrinsvis af øl og i forbindelse hermed servering af få billige småretter samt smørrebrød. Denne udvikling falder i tråd med det almindeligt ændrede forbrugsmønster.

II. Vejledende synspunkter vedrørende praksis.

I restaurationsbranchens henvendelse til handelsministeriet hævdes det, at den gældende praksis med hensyn til bevillingsudstedelser generelt er for lempelig og vilkårlig, og at den geografisk er præget af meget uensartede bedømmelseskriterier. Desuden hævdes det, at bevillingsudstedelse ofte finder sted på et for ukritisk grundlag, og at der tages for lidt hensyn til ansøgerens økonomiske baggrund og faglige indsigt.

Bortset fra de i restaurationslovens § 14 fastsatte personlige betingelser for at opnå alkoholbevilling indeholder selve loven ingen bestemmelser om, hvilke hensyn der af de kompetente myndigheder – det vil sige kommunalbestyrelser, bevillingsnævn og landsbevillingsnævnet – kan eller bør lægges til grund ved afgørelsen af, om en alkoholbevilling skal imødekommes eller afslås.

Da man som nævnt ikke i selve lovteksten eller i bemærkningerne til denne har berørt spørgsmålet, og da man indtil handelsministeriets cirkulære af 4. marts 1974 ikke havde nærmere retningslinjer, måtte man indtil da støtte sig på lovens forarbejder.

Uanset formuleringen af restaurationslovens § 11, jfr. § 14, er det uden videre klart, at der ikke tilkommer bevillingsnævn og landsbevillingsnævnet et fuldstændigt frit skøn med hensyn til afgørelsen af, om en bevillingsansøgning skal imødekommes eller afslås. Den beføjelse, der er givet bevillingsnævnet og landsbevillingsnævnet, er givet med henblik på varetagelse af visse samfundsmæssige formål, og arten af disse sætter grænsen for, hvilke hensyn der kan lægges vægt på ved afgørelsen. Arten af de nævnte hensyn belyses af lovens forarbejder.

I den betænkning (nr. 539/1969) fra

handelsministeriets beværterlovsudvalg, som har ligget til grund for restaurationsloven, anføres (side 11):

»For at bevare et bevillingssystem ved servering af stærke drikke taler først og fremmest ædruelighedsmæssige betragtninger. Selv om der på dette område måtte være sket fremskridt gennem de sidste 50 år, er det dog udvalgets opfattelse, at der fortsat er et problem, som man er nødt til at tage hensyn til ved udformningen af en ny lov. Som de tidligere beværterlove må en ny lov på dette område også have ædruelighedsmæssigt sigte, hvilket efter udvalgets opfattelse bedst varetages ved at opretholde det eksisterende bevillingssystem med servering af stærke drikke.«

I denne forbindelse er der tillige anledning til at fremhæve den af handelsministeren ved forelæggelsen af lovforslaget fremsatte udtalelse (Folketingstidende, 1969-70, sp. 2364 ff):

»I overensstemmelse med det mandat, der var givet udvalget, har det set som sin opgave at udarbejde et lovforslag, hvis gennemførelse ville betyde en liberalisering af dette erhvervsområde på linje med den liberalisering, der fandt sted ved gennemførelsen af næringsloven. Herved ville der åbnes mulighed for et friere initiativ hos erhvervet, end den nugældende restriktive beværterlov tillader. Dette ville også kunne fremme konkurrencen til gavn for forbrugerne. Jeg har forstået, at udvalget har beskæftiget sig meget med spørgsmålet om, hvorvidt man kunne gå så vidt i liberaliseringstendenserne, at man også forlod bevillingssystemet for restaurationer med udskænkning af stærke drikke. Udvalgets flertal har dog ikke ment at kunne gå så vidt. Man har fundet, at afgørende samfunds- og ædruelighedsmæssige interesser taler imod at forlade bevillingssystemet på åremål, når der er tale om udskænkning af stærke drikke. I og for sig er der vel ikke større forskel på et bevillingssystem og et næringsbrevsystem, der indeholder hjemmel til at udøve et skøn over ansøgerens personlige egnethed; men når et skøn skal udøves, er jeg med flertallet enig i, at det er at foretrække, at dette udøves af et folkevalgt organ. Jeg mener heller ikke, at erfaringerne taler for at forlade en ordning, hvorefter kommunerne har indflydelse på antallet af

udskænkingssteder for stærke drikke og disses placering.«

Disse udtalelser i lovens forarbejder var i de første år efter restaurationslovens ikrafttræden afgørende for lovens administration. En af landsbevillingsnævnet afsagt kendelse fra 1972, hvori man tiltrådte et af det lokale bevillingsnævn givet afslag, blev imidlertid indbragt for folketingets ombudsmand. Sagen gav ombudsmanden anledning til i det hele at behandle spørgsmålet om bevillingsmyndighedernes kompetence. (Ombudsmandens beretning 1973, sag nr. 73). Ombudsmandens overvejelser resulterede i en skrivelse af 15. februar 1974 til handelsministeriet, og på dette grundlag udsendte handelsministeriet den 4. marts 1974 et cirkulære til landsbevillingsnævnet, samtlige kommunalbestyrelser og kommunale bevillingsnævn om de synspunkter, der bør lægges til grund ved vurdering af, om alkoholbevilling bør gives. Cirkulæret er sålydende:

»Folketingets ombudsmand har behandlet en klage over en afgørelse truffet af landsbevillingsnævnet vedrørende indehaveren af et cafeteria i en mindre provinsby, der var nægtet alkoholbevilling med den begrundelse, at der ikke var behov for yderligere spiritusbevillinger i kommunen.

I denne forbindelse har ombudsmanden i en skrivelse af 15. februar 1974 til handelsministeriet bl. a. udtalt:

»Såfremt lovens udtrykkelige betingelser for alkoholbevilling er opfyldt, kan bevilling kun afslås ud fra ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale og politimæssige hensyn og ud fra hensyn, der er beslægtede med byplanmæssige hensyn; derimod kan bevilling ikke afslås ud fra den betragtning, at der efter en sammenligning mellem befolkningstal og restaurationsantal ikke skønnes at være behov for flere restaurationer eller ud fra hensyn, der bygger på vurderinger af konkurrenceforhold eller effektivitetsbetragtninger vedrørende restaurationsbranchen – medmindre disse hensyn dækker over ædruelighedsmæssige hensyn m. v.«

Såvel landsbevillingsnævnet som handelsministeriet har over for ombudsmanden – i hvert fald i alt væsentligt – fremsat tilsvarende principielle synspunkter, og ombuds-

manden har herefter henstillet, at samtlige kommunalbestyrelser og kommunale bevillingsnævne gøres bekendt med disse.«

III. Landsbevillingsnævnets praksis.

Forinden landsbevillingsnævnet i det følgende mere konkret skal gennemgå de af landsbevillingsnævnet i årenes løb afsagte kendelser og dermed den af landsbevillingsnævnet udøvede prøvelse af de kommunale bevillingsmyndigheders afgørelser, skal man indledningsvis fremhæve følgende mere generelle forhold.

Det kan efter landsbevillingsnævnets opfattelse ikke afvises, at der hos kommunerne – i den første tid efter lovens ikrafttræden – har været nogen usikkerhed med hensyn til den nye lovs sigte, og at man i nogle kommuner har lagt mere vægt på lovens tilkendegivne erhvervsmæssige liberalisering og i mindre grad på de ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende hensyn, som loven fortsat tilsigtede varetaget.

Dette forhold har fundet udtryk i enkelte udtalelser, som er fremsat over for landsbevillingsnævnet i forbindelse med behandlede ankesager. I en udtalelse fra bevillingsnævnet i en større købstad hedder det således, at den ved beværterloven af 1970 ophævede antalsbegrænsning naturnødvendigt havde givet en liberalisering og bevirket, at der i byen var sket en betydelig udvidelse af alkoholbevillingernes antal. Denne udvikling havde nu gjort det klart for bevillingsnævnet, at det var tvingende nødvendigt, at man fandt frem til en saglig afgrænsning af tildelegerne af spiritusbevillinger, således at man i højere grad kunne tilgodese miljø-mæssige og ædruelighedsmæssige hensyn.

For at kunne besvare den af handelsministeriet fremsatte anmodning om en nærmere redegørelse for lovens virkninger m. v. har landsbevillingsnævnet anset det for nødvendigt i en udførlig beretning nærmere at redegøre for den af landsbevillingsnævnet fulgte praksis i ankesager siden restaurationslovens ikrafttræden den 1. april 1970 og indtil 1. april 1976. Der henvises til den vedlagte beretning af 6. maj 1976.

Beretningen omfatter 168 kendelser i sådanne ankesager. Sagerne er geografisk meget ujævnt fordelt. København tegner sig for 10 ankesager. I øvrigt ligger antallet fra

1 til 11 pr. amt på øerne og fra 2 til 36 i de jyske amter.

I 72 kendelser har landsbevillingsnævnet stadfæstet de lokalt givne afslag, medens man i 96 tilfælde har omgjort de trufne afgørelser og givet den ansøgte alkoholbevilling. Af disse 96 tilfælde af omgørelser er 37 resulteret i, at landsbevillingsnævnet har givet en generel alkoholbevilling uden begrænsning, medens der i de resterende 59 tilfælde er givet alkoholbevillinger med forskellige begrænsninger – ølbevillinger, tidsbegrænsede bevillinger, bevillinger til en begrænset personkreds samt forskellige andre former for begrænset udskænkingsret.

Endelig skal det sammenfattende anføres, at det samlede antal nye alkoholbevillinger som foran nævnt (side 8) i årene 1970–74 udgjorde 1828. De af landsbevillingsnævnet trufne afgørelser var i samme tidsrum ca. 100, og heraf resulterede 50 pct. af sagerne i meddelelse af bevillinger. De af landsbevillingsnævnet givne bevillinger udgør således i de nævnte år en lille brøkdel af det samlede antal bevillinger. Endvidere kender landsbevillingsnævnet selvsagt ikke tallet på de lokalt behandlede ansøgninger, der er afslået lokalt og ikke indbragt for landsbevillingsnævnet.

De i lovens forarbejder og i handelsministeriets cirkulære af 6. april 1970 indeholdte retningslinjer for lovens administration er holdt i så almindelige vendinger, at der selvsagt må herske stor tvivl hos de bevilgende myndigheder både på lokalt og på centralt plan om, hvad disse hensyn indebærer i de konkret behandlede sager.

Landsbevillingsnævnet har allerede tidligere i anden anledning – jfr. landsbevillingsnævnets skrivelse af 1. februar 1975, handelsministeriets j. nr. 276-82-73 – henstillet til ministeriets overvejelse, om der måtte være anledning til – med henblik på en kommende lovrevision eller eventuelt i et cirkulære med udgangspunkt i restaurationslovens § 14 – at overveje en nærmere præcisering af de momenter, der – ved siden af de lovbestemte udelukkelsesgrunde – kan tages i betragtning som grundlag for bedømmelsen af en foreliggende ansøgning om alkoholbevilling. En sådan vejledning er vel delvis givet i handelsministeriets cirkulære af 4. marts 1974, men – bortset fra den specielle baggrund for nævnte cirkulære – kan det an-

føres, at de i cirkulæret angivne generelle synspunkter næppe er helt velegnede som rettesnor for en i videre omfang ensartet praksis i kommunerne og landsbevillingsnævnet, ligesom de anførte synspunkter ikke med sikkerhed kan anses som udtømmende.

Idet man henviser til den i vedlagte beretning af 6. maj 1976 givne oversigt over landsbevillingsnævnets praksis – navnlig side 20 ff – skal man i det følgende fremhæve de områder og forhold, hvor en nærmere præcisering og eventuel skærpelse af de gældende retningslinjer kunne komme på tale.

1. Ansøgerens personlige forhold. Landsbevillingsnævnet kan ikke anbefale det af erhvervsorganisationerne stillede forslag om, at der som et tillæg til det i lovens § 14, stk. 1, nr. 4, stillede vandelskrav stilles et særligt krav om, at ansøgeren skal være ustraffet, jfr. herved ændringsforslaget til § 3, stk. 1, om, at næringsbrevs udstedelse forudsætter, at vedkommende kan fremvise en ren straffeattest. Man mener ikke, at der er grund til at fremkomme med nogen motivering for en afstandtagen fra dette krav. Landsbevillingsnævnet foreslår derfor, at den gældende lovs § 14, stk. 1, opretholdes uændret. Dette gælder også vandelskravet i nr. 4, hvorefter ansøgeren ikke må have udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at han ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde. Der vil herefter fortsat være tilfælde, hvor en ansøger på grund af tidligere udståede straffe vil være udelukket fra at få alkoholbevilling. Dette gælder fortrinsvis økonomiske forbrydelser, voldsforbrydelser samt forbrydelser, der står i forbindelse med misbrug af alkohol og lign. Mindre forseelser såsom færdselsforseelser, der ikke står i forbindelse med misbrug af alkohol, vil derimod ikke få samme afgørende betydning, navnlig når der er tale om forseelser, der ligger år tilbage. Som nævnt i beretningen har landsbevillingsnævnet i nogle af sådanne tilfælde givet en alkoholbevilling, men med en vis prøvetid, f. eks. 2 år.

Vandelskravet er en lovbestemt udelukelsesgrund, men af skønsmæssig karakter. I forbindelse hermed er der grund til at præcisere, at foruden ansøgerens tidligereandel kan der blive tale om en almindelig bedømmelse af ansøgerens nuværende forhold for

dermed at sikre, at han vil være egnet til at stå i spidsen for en restaurationsvirksomhed på betryggende måde. Det er således af stor betydning, at bevillingsnævnene lægger vægt på de gennem politirapporterne fremkomne oplysninger om ansøgerens personlige forhold i det hele taget og de til sagen i øvrigt knyttede dokumenter, således at det derigenem sikres, at virksomheden virkelig drives og agtes drevet for ansøgerens egen regning og risiko.

Landsbevillingsnævnet kan ikke anbefale det af erhvervsorganisationerne stillede forslag om en ændring af § 14, stk. 1, i den gældende lov, således at der fremtidig stilles krav om, at ansøgeren skal være uddannet i restaurationsfaget, eller som det hedder i forslaget »have erhvervskompetence, der giver bevillingshaveren fornøden faglig baggrund til at drive den pågældende forretning«. Landsbevillingsnævnet kan på dette punkt tilslutte sig de under folketingsbehandlingen af lovforslaget fremkomne udtalelser om, at det ikke kan være af betydning, at ansøgeren har haft tilknytning til faget for at kunne beskæftige sig med erhvervsvirksomhed på restaurationsfeltet, når blot han på anden måde har dokumenteret sine kvalifikationer til at drive sådan virksomhed med fornødent forretningstalant. Landsbevillingsnævnet kan således fuldt ud tilslutte sig, at man ved den nye lov i 1970 opretholdt de allerede gældende betingelser for at få alkoholbevilling. Samtidig med lovrevisionen i 1970 har man imidlertid også ophævet en bestemmelse i den gamle lovs § 15, stk. 5, hvorefter det var bestemt, at bevillingsnævnene i byerne skulle tage hensyn til ansøgerens uddannelse i faget, hans færdighed i regnskabsførelse samt hans økonomiske stilling i øvrigt.

Landsbevillingsnævnet er imidlertid – sådan som udviklingen har formet sig – i nogen tvivl om det rigtige i helt at undlade en sådan bestemmelse og vil henstille til overvejelse, at man i en kommende retningslinje for bevillingsmyndighederne giver dem en i princippet tilsvarende mulighed for at tage hensyn til ansøgerens forhold af nævnte karakter. Efter landsbevillingsnævnets opfattelse bør der kunne tages hensyn til ansøgerens forretningsmæssige indsigt og økonomiske forhold. I denne forbindelse bemærkes, at det af den vedlagte beretning frem-

går, at landsbevillingsnævnet allerede i øjeblikket tager hensyn til klagerens økonomiske forhold og i mange tilfælde stadfæster kommunernes afslag på bevillinger ud fra den betragtning, at ansøgerens dårlige økonomi vil kunne bevirke, at en restaurant bliver drevet »så hårdt«, at den giver anledning til ædruelighedsmæssige betænkeligheder.

En gennemførelse af de foreslåede retningslinjer ville således på en måde legalisere en allerede bestående tilstand, hvor der i et vist omfang lægges vægt på ansøgernes økonomiske forhold. I forbindelse med en sådan bemyndigelse for bevillingsmyndighederne til at tage hensyn til ansøgernes økonomiske forhold bør det præciseres, at kommunerne og bevillingsnævnene gennemgår hele finansieringsplanen for den pågældende ansøgers virksomhed, og at det herunder sikres, at der er tilstrækkelig egenkapital til at kunne drive forretningen på forsvarlig måde.

2. Virksomhedens ydre karakter, indretninger m. v. og beliggenhed. Bevillingsmyndighederne har, som det fremgår af vedlagte beretning side 22, i en del tilfælde lagt vægt på, at virksomheden havde en sådan indretning og karakter, at den tilfredsstillende de krav, der naturligt må stilles til en virksomhed med udskænkning af stærke drikke. I denne forbindelse finder landsbevillingsnævnet anledning til at henlede opmærksomheden på, at der ofte er for ringe kommunikation mellem en kommunes forskellige afdelinger, der hver på sin måde har med etablering af restaurationsvirksomheder at gøre. Ofte ser man, at en ansøger henvender sig til vedkommende kommunes tekniske afdeling og opnår en såkaldt foreløbig byggetilladelse, hvorefter ansøgeren går i gang med at bygge og indrette den pågældende restaurant og investerer de nødvendige penge heri. Det er klart, at vedkommende ansøger i sådanne tilfælde føler sig ført bag lyset, når han, efter senere at have indgivet ansøgning om den nødvendige alkoholbevilling for at kunne udskænke stærke drikke, får et afslag fra kommunens bevillingsnævn. Det bør tilkendegives kommunerne, at sådanne foreløbige byggetilladelser ikke bør gives, uden at vedkommende afdeling underretter og indhenter en udtalelse fra kommunens bevil-

lingsnævn eller kommunalbestyrelsen, såfremt denne er bevillingsmyndighed, og i enhver foreløbig byggetilladelse bør der tages et udtrykkeligt forbehold om, at der ikke ved udfærdigelsen af denne er taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt en eventuel ansøgning om udskænkning af stærke drikke vil kunne opnås, men at denne skal søges særskilt.

I forbindelse med spørgsmålet om en restaurationsvirksomheds indretning finder man i øvrigt, at der vil være anledning til at henlede kommunernes opmærksomhed på de krav, der allerede stilles i handelsministeriets bekendtgørelse nr. 483 af 27. september 1974 om restaurations- og hotellokaler m. v. samt i miljøministeriets bekendtgørelse nr. 369 af 27. juni 1974 om servering m. m. af levnedsmidler kapitel 4. Man finder i denne forbindelse, at der tillige vil være anledning til at henlede opmærksomheden på kommunernes adgang til til enhver tid at tage spørgsmålet om godkendelse af restaurationslokaler op til fornyet behandling, når virksomhedens karakter i væsentlig grad ændres. F. eks. når en restauration hidtil har været drevet uden udskænkning af stærke drikke, men nu ønsker at opnå en sådan adgang.

Endelig bemærkes, at landsbevillingsnævnet er opmærksom på den tendens til etablering af nye mindre udskænkingssteder, der er så fremherskende i øjeblikket. Dette skyldes ofte det forhold, at et væsentligt antal detailforretninger i de senere år er blevet ledige og i stedet udnyttet til restaurationsdrift i henhold til de mere liberale etableringsbestemmelser i restaurationsloven. For at imødegå denne tendens henstiller landsbevillingsnævnet til overvejelse at skærpe kravene til størrelse og indretning af nye virksomheder af denne art.

Vedrørende spørgsmålet om en restaurations beliggenhed finder man ikke anledning til særlige bemærkninger. Der er jo allerede ved handelsministeriets cirkulære af 4. marts 1974 taget højde for, at der ved overvejelse af, om alkoholbevilling bør gives, kan tages »byplanmæssige hensyn«. Der er som nævnt i en enkelt kommune allerede fastlagt en miljøplan vedrørende placering og fordeling af restauranter i vedkommende bys forskellige kvarterer, og man ville finde det rimeligt, om en sådan udvej også blev

benyttet i flere andre større bymæssige bebyggelser. En sådan miljøplan bør have karakter af en principiel retningslinje, hvorefter f. eks. et vist bycentrum forbeholdes for en mere liberal praksis vedrørende meddelelse af alkoholbevillinger. For de omkring bycentret liggende blandede beboelses- og forretningskvarterer kan retningslinjen gå ud på, at der kun under særlige omstændigheder vil kunne forventes tilladelse til en ny oprettelse af restaurationsvirksomheder med udskænkning af stærke drikke. Endelig vil planen kunne give udtryk for, at der i egentlige beboelseskvarterer, villakvarterer og lign. kun kan forventes givet alkoholbevilling, når der foreligger særlige centre, supermarkeder, kulturcentre og lign., hvor det vil være naturligt at imødekomme et behov for etablering af udskænkning med stærke drikke.

3. Ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale og politimæssige grunde. Som nævnt i vedlagte beretning er der i mange tilfælde, som er forelagt landsbevillingsnævnet fra vedkommende lokale bevillingsnævns side som begrundelse for et afslag på alkoholbevilling, henvist til, at der ikke er noget behov for flere restauranter med udskænkning af stærke drikke i kommunen, og at meddelelse af yderligere bevillinger derfor vil have ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale og politimæssige betænkeligheder. Er der ikke nogen konkret overbevisende begrundelse herfor er der efter de gældende retningslinier ingen mulighed for at give kommunalbestyrelsen medhold i det givne afslag. Et medhold i en kommunes betragtninger af denne karakter ville betyde, at man vendte tilbage til den ældre lovgivnings antalsbegrænsning, og dette hverken kan eller bør der vel være tale om.

Når dette er sagt, må det selvfølgelig på den anden side erkendes, at der foreligger et ungdomsalkoholproblem, og selv om dette ikke kan løses ved nogen ændring i restaurationsloven, er det dog klart, at det vil være en fristelse i sig selv for ungdomsdrinkeriet i mange tilfælde at etablere nye udskækningssteder. Et afslag på en ansøgning om udskænkning af stærke drikke kan i mange tilfælde være motiveret med hensynet til ste-

dets karakter som tilholdssted for unge mennesker. Dette vil således være tilfældet, hvor vedkommende restaurant er beliggende i nærheden af skoler og andre institutioner, hvor unge holder til.

Et særligt problem vedrører udskænkning af stærke drikke i klubhuse for idrætsforeninger, sportshaller samt til forsamlingshuse. I adskillige tilfælde, hvor landsbevillingsnævnet har haft afslag indbragt som ankesager, har vedkommende klager henvist til, at sådan bevilling er givet i de tilstødende kommuner af de lokale bevillingsmyndigheder uden nogen form for begrænsninger. Under disse omstændigheder har landsbevillingsnævnet i forelagte ankesager efterhånden lagt den praksis, at man kun giver alkoholbevilling, når denne samtidig begrænses til kun at give adgang til udskænkning for den medlemskreds, der benytter vedkommende klubhus eller idrætshal eller forsamlingshus og eventuelt kun til selskabelige sammenkomster og lign. Endvidere gives bevillingen normalt kun til udskænkning af øl. Man finder på denne baggrund anledning til, at det henstilles til kommunerne, at de fremfor at give generelle alkoholbevillinger til sådanne foreninger m. v. — hvori de gennem forpagtningkontrakt eller på anden måde måske er økonomisk interesseret — fremsender en ansøgning om alkoholbevilling til landsbevillingsnævnet med indstilling om, at bevillingen begrænses som foran anført.

4. Tilbagekaldelse af bevillinger. På baggrund af den konstaterede store stigning i antallet af bevillinger siden 1970 kan det for så vidt undre, at der ikke over for landsbevillingsnævnet i højere grad er gjort forsøg på at gøre brug af lovens § 18 om tilbagekaldelse af bevillinger. Sådanne sager har kun været forelagt landsbevillingsnævnet i tre tilfælde. Det ene af disse bortfaldt, før sagen var kommet til endelig behandling, og i det andet tilfælde nøjedes landsbevillingsnævnet med at give en advarsel. Endelig har landsbevillingsnævnet i et tilfælde givet politiet bemyndigelse til at stille visse vilkår for at videreføre forretningen. Det har været anført, at årsagen til, at § 18 ikke har været anvendt i flere tilfælde måske har sin begrundelse deri, at den i § 18 anviste fremgangsmåde forekommer at være for kompliceret

og proceduren for langvarig. De kritiske bemærkninger går især på § 18, stk. 1, 3. og 4. punktum. En mere forenklet fremgangsmåde kunne måske opnås, såfremt man formulerede § 18, stk. 1, således: »Har en bevillingshaver gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse i virksomheden, og de udviste forhold giver grund til at antage, at virksomheden ikke fremtidig vil blive drevet på forsvarlig måde, kan landsbevillingsnævnet fratage ham bevillingen. Er bevillingen givet af kommunalbestyrelsen, kan frataelse kun ske efter forslag fra denne. Det samme gælder, hvis virksomheden drives på en sådan måde, at drukkenskab, utugt, uterlighed eller strafbare handlinger derved vil kunne fremmes. Hvis omstændighederne gør det påkrævet, kan politiet, forinden endelig afgørelse er truffet, med umiddelbar virkning stille vilkår, der er egnet til at bringe de nævnte forhold til ophør. Vilkårsfastsættelsen vil omgående være at indbringe for landsbevillingsnævnet til efterfølgende godkendelse.«

IV. Bevillingsnævnenes sammensætning og kompetence.

Til de af erhvervsorganisationerne foreslåede ændringer af sammensætningen af de lokale kommunalbestyrelsesudvalg bemærkes, at landsbevillingsnævnet ikke har fundet, at der er nogen saglig begrundelse for de fremsatte forslag.

Et medlem af landsbevillingsnævnet, Axel Ivan Petersen, har dog i denne forbindelse henstillet til overvejelse at gøre nedsættelsen af et lokalt bevillingsnævn obligatorisk samt at give politimesteren, der efter restaurationslovens § 11, stk. 3, er medlem af det lokale bevillingsnævn, stilling som tilfornet medlem uden stemmeret.

Endvidere kan landsbevillingsnævnet ikke tiltræde det fremsatte forslag, hvorefter der gives de kommunale bevillingsnævne et så vidtgående selvstyre, at de af kommunerne truffne afgørelser ikke kan indankes for et højere administrativt organ. Man ser ingen saglig motivering for, at det kommunale selvstyre på dette punkt skulle være undtaget fra et overordnet tilsyn, og man kan fuldt ud tilslutte sig de af den daværende handelsminister i sin forelæggelsestale frem-

satte udtalelser om, at hvor retfærdigt et bevillingsnævn end søger at administrere sin myndighed, vil der altid kunne forekomme tilfælde, hvor det må findes ubilligt, at borgeren ikke skulle have mulighed for at lade afgørelsen prøve ved en højere instans.

Tilstedeværelsen af en ankeinstans tilsigter i første række at sikre borgerne mod, at afgørelser bliver truffet ud fra usaglige motiver, og kan ligeledes virke som en tilskyndelse til, at der følges en nogenlunde ensartet praksis i bevillingsager. Men naturligvis bør det tilstræbes, at der i så ringe grad som muligt opstår uoverensstemmelse mellem det skøn, som henholdsvis kommune og landsbevillingsnævn lægger til grund ved afgørelsen af, om en bevilling skal gives eller ikke. Der vil i så henseende kunne opnås noget væsentligt, såfremt der som nedenfor foreslået fastsættes retningslinjer for udstedelsen af alkoholbevillinger. Dette vil dels give kommunerne et mere sikkert vurderingsgrundlag og således formindske antallet af tilfælde, hvor et kommunalt afslag tilsidesættes af landsbevillingsnævnet, dels skabe en mere udbredt forståelse for den praksis, som landsbevillingsnævnet efter lovgivningen er forpligtet til at følge.

Endelig skal man for en ordens skyld tilføje, at såfremt landsbevillingsnævnet oprettholdes som ankeinstans, finder nævnet ikke, at der vil være nogen motivering for at foretage nogen ændring i den gældende lovs regler om nævnets sammensætning.

Det er i øvrigt landsbevillingsnævnets indtryk, at de afgørelser, som har givet kommunerne anledning til misnøje, navnlig drejer sig om problemet unges søgning af cafeteriaer, grill-barer og andre mindre restauranter og om beliggenhedsmæssige problemer, jfr. den vedlagte redegørelse for landsbevillingsnævnets praksis pkt. 3 og 4.

Man vil efter landsbevillingsnævnets opfattelse i væsentlig grad kunne imødekomme kommunernes synspunkter, uden at der sker noget principielt brud med den ved lovændringen i 1970 gennemførte ordning, hvis som foran nævnt handelsministeren får myndigelse til nærmere at forklare de »samfundsmæssige, ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende hensyn«, som i overensstemmelse med ombudsmandens udtalelse lovligt kan føre til nægtelse af en bevilling.

Bilag til f. t. l. vedr. restaurations- og hotelvirksomhed m. v.

Sammenfatning af landsbevillingsnævnets synspunkter.

Under henvisning til foranstående skal landsbevillingsnævnet udover den foran foreslåede ændring af restaurationslovens § 18 henstille, at de skitserede nye og udvidede samt nærmere præciserede retningslinjer for administrationen af alkoholbevillinger gives ved en bemyndigelse i selve loven til at udstede nærmere bekendtgørelse om disse retningslinier. I overensstemmelse hermed fore-

slår man, at der til lovens § 11 indføres et nyt stk. 2 sålydende:

»Stk. 2. Handelsministeren fastsætter, hvilke samfundsmæssige, ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende hensyn, der bør iagttages ved meddelelse af alkoholbevillinger efter denne lov«.

Det tilføjes, at landsbevillingsnævnet er indstillet på at medvirke ved den nærmere udformning af den omhandlede bekendtgørelse, således at et udkast kan forelægges samtidig med lovforslaget.

P. L. V.

T. Haarløv.

C. Steinø.

LANDSBEVILLINGSNÆVNET

Landsbevillingsnævnets praksis i ankesager.

Indledning.

De afslag, som kommunerne giver på ansøgning om alkoholbevillinger, kan som bekendt indbringes til prøvelse for det i medfør af restaurationsloven af 25. marts 1970 nedsatte landsbevillingsnævn. Siden lovens ikrafttræden den 1. april 1970 og indtil 1. april 1976 har landsbevillingsnævnet afsagt omkring 170 kendelser i sådanne ankesager. Den praksis, der på denne måde har udviklet sig, har tiltrukket sig opmærksomhed på forskelligt hold. Fra ombudsmandens side foreligger udtalelser, der må opfattes som en advarsel til landsbevillingsnævnet mod i for høj grad at følge kommunerne og dermed *stadfæste* deres afgørelser, medens der fra anden side ikke mindst fra Kommunernes Landsforening igennem årene har været rettet kritik mod landsbevillingsnævnet ud fra det synspunkt, at landsbevillingsnævnet i alt for høj grad tilsidesatte og *omgjorde* de afslag på bevillinger, som en kommunalbestyrelse eller et lokalt bevillingsnævn havde foretaget. Hertil kommer i den aktuelle situation et lovforslag fra Kristeligt Folkeparti om ændringer i restaurationsloven og henvendelser til handelsministeren fra hotel- og restaurationsbranchen ligeledes om ændringer i loven – alt sammen med kritiske synspunkter over for den liberale praksis, som restaurationsloven har medført.

Det er derfor nødvendigt så kort og overskueligt som muligt at give en fremstilling af den del af praksis, som vedrører landsbevillingsnævnet. Før der går i enkeltheder vil det være hensigtsmæssigt i nogle mere almindelige vendinger at skildre den situation, der foreligger, når et kommunalt afslag på alkoholbevilling indbringes for landsbevillingsnævnet som ankeinstans, ligesom det vil være hensigtsmæssigt som en slags ledetråd igennem praksis at fastlægge nogle alminde-

lige synspunkter vedrørende landsbevillingsnævnets kompetence og først derefter tage fat på en nærmere gennemgang af de trufne afgørelser.

Ankesituationen.

Udgangspunktet for en gennemgang af praksis er et afslag fra en kommunalbestyrelse, respektive et kommunalt bevillingsnævn, på at give eller forny en alkoholbevilling og indbringelse af dette afslag for landsbevillingsnævnet. Hvad er indholdet af den prøvelsesret, som landsbevillingsnævnet har i den situation? Er det givne afslag berettiget? Det vil sige: Er det givet af rette myndighed, er den anvendte fremgangsmåde korrekt, det foreliggende informationsgrundlag tilstrækkeligt, og kommunens begrundelse for afslaget så fyldestgørende, at den kan bære dette?

Landsbevillingsnævnets kompetence.

Bortset fra de i restaurationslovens § 14 fastsatte personlige betingelser for at få alkoholbevilling indeholder selve loven ingen bestemmelser om landsbevillingsnævnets kompetence. Det siges blot i § 11, stk. 2, at kommunalbestyrelsens (respektive det kommunale bevillingsnævns) afslag på »at give eller forny en bevilling kan . . . indbringes for det i § 13 nævnte landsbevillingsnævn inden 4 uger efter, at afslaget er givet den pågældende.« Det er altså overladt til nævnet ud fra formålet med restaurationsloven, således som dette har fundet udtryk i forarbejderne til loven (betænkningerne nr. 104/1954, nr. 539/1969, folketingstidende 1969-70, tillæg A, sp. 1665 ff., fhdl. sp. 2360 ff., 2737 ff.) at fastlægge rækkevidden af sin kompetence, dog naturligvis under ansvar over for domstolene.

Omtrent 2 år efter, at landsbevillingsnævnet havde påbegyndt sin virksomhed, tog folketingets ombudsmand spørgsmålet om kompetencens rækkevidde op til principiel behandling (ombudsmandens beretning 1973, sag nr. 43). Herom foreligger dels en skrivelse af 15. februar 1974 fra ombudsmanden til handelsministeriet, dels et sålydende handelsministerielt cirkulære til landsbevillingsnævn og kommuner af 4. marts 1974 »Om de synspunkter, der bør lægges til grund ved vurdering af, om alkoholbevilling bør gives«:

»Folketingets ombudsmand har behandlet en klage over en afgørelse truffet af landsbevillingsnævnet vedrørende indehaveren af et cafeteria i en mindre provinsby, der var nægtet alkoholbevilling med den begrundelse, at der ikke var behov for yderligere spiritusbevillinger i kommunen.

I denne forbindelse har ombudsmanden i en skrivelse af 15. februar 1974 til handelsministeriet bl. a. udtalt:

»Såfremt lovens udtrykkelige betingelser for alkoholbevilling er opfyldt, kan bevilling kun afslås ud fra ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale og politimæssige hensyn og ud fra hensyn, der er beslægtede med byplanmæssige hensyn; derimod kan bevilling ikke afslås ud fra den betragtning, at der efter en sammenligning mellem befolkningstal og restaurationsantal ikke skønnes at være behov for flere restaurationer, eller ud fra hensyn, der bygger på vurderinger af konkurrenceforhold eller effektivitetsbetragtninger vedrørende restaurationsbranchen – medmindre disse hensyn dækker over ædruelighedsmæssige hensyn m. v.«

Såvel landsbevillingsnævnet som handelsministeriet har over for ombudsmanden – i hvert fald i alt væsentligt – fremsat tilsvarende principielle synspunkter, og ombudsmanden har herefter henstillet, at samtlige kommunalbestyrelser og kommunale bevillingsnævn gøres bekendt med disse.«

Med støtte i dette cirkulære og i de vejledende udtalelser af ombudsmanden, der indeholdes i den til grund for cirkulæret liggende sag, indordner landsbevillingsnævnets kompetence og dermed den nedenfor refererede praksis sig under følgende principielle synspunkter:

I. Prøvelse af et kommunalt afslags formelle holdbarhed.

Her er landsbevillingsnævnet fuldt ud kompetent og har således fuld prøvelsesret over for mulige mangler ved afslaget, der vedrører det besluttede organs stilling og sammensætning, herunder spørgsmålet om de enkelte medlemmers habilitet; tilsvarende gælder for spørgsmålet om, hvorvidt det fornødne informationsgrundlag for den trufne afgørelse har været til stede, og hvorvidt selve sagsbehandlingen har været korrekt.

II. Prøvelse af et kommunalt afslags materielle holdbarhed.

Det skulle være overflødigt at nævne, at det næsten udelukkende er en prøvelse af denne art, som landsbevillingsnævnet befatter sig med. Det må være uden for enhver tvivl, at landsbevillingsnævnet fuldt ud kan efterprøve om een eller flere af de i restaurationslovens § 14, stk. 1, udtrykkeligt nævnte 5 *personlige grunde* til udelukkelse fra alkoholbevilling foreligger, herunder om der er grund til at antage, at ansøgeren ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde, jfr. § 14, stk. 1, nr. 4.

Herudover har landsbevillingsnævnet – som ombudsmanden udtrykker det – fuld prøvelsesret og -pligt med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt kommunen ved sin afgørelse alene har lagt vægt på sådanne hensyn, som »efter loven og dens forarbejder« (da der her ikke er tale om lovbestemte grunde til udelukkelse fra alkoholbevilling, ville jeg foretrække at tale om lovens formål set i lyset af dens forarbejder) kan tages i betragtning ved afgørelsen.

Efter dette må et kommunalt afslags materielle holdbarhed i første række afhænge af, om der foreligger *ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale eller politimæssige grunde for afslaget*. Om dette er tilfældet, vil fuldt ud kunne prøves af landsbevillingsnævnet. Vedrørende spørgsmålet om, hvilken ædruelighedsmålestok der inden for denne ramme skal lægges til grund, vil landsbevillingsnævnets prøvelsesret være bundet – og for så vidt begrænset – til en afvejelse af på den ene side opfattelser i vedkommende lokale samfund og på den anden side kravet om en vis ensartethed inden for landet som helhed.

Som det fremgår af cirkulæret – der her som i øvrigt er støttet på lovens forarbejder – vil et kommunalt afslag ligeledes kunne være materielt holdbart, hvis det bygger på hensyn, der er beslægtede med byplanmæssige hensyn – hvis med andre ord begrundelsen for afslaget indeholder elementer vedrørende *virksomhedens beliggenhed*, som der må tages hensyn til. Ombudsmanden har vedrørende denne kategori af afslag fremhævet, at den kommunale vurdering kun i meget begrænset omfang kan kritiseres af landsbevillingsnævnet. Dette følger efter ombudsmandens mening ikke af forarbejderne til restaurationsloven, men af, at der her er tale om vurderinger, der dels beror på lokalkendskab, dels har nær sammenhæng med udøvelse af andre beføjelser, som efter lovgivningen tilkommer kommunale myndigheder.

Anderledes stiller efter cirkulæret og ombudsmandens opfattelse sagen sig, hvis det kommunale afslag bygger på den betragtning, at der efter en sammenligning mellem befolkningstal og restaurationsantal ikke skønnes at være *behov* for flere restaurationer, eller hvis afslaget er sket ud fra hensyn, der bygger på vurderinger af *konkurrenceforhold* eller *effektivitetsbetragtninger* vedrørende restaurationsbranchen. En begrundelse af denne art vil efter forarbejderne til loven ikke kunne bære et afslag, medmindre de anførte hensyn dækker over ædruelighedsmæssige hensyn m. v., med andre ord: bringer afslaget ind under den lige omtalte materielle holdbare kategori.

Landsbevillingsnævnet vil altså i sådanne tilfælde normalt være henvist til at omgøre et kommunalt afslag på alkoholbevilling, og tilsvarende stiller det sig, hvis en kommune alene begrunder sit afslag med en rent principiel afstandtagen fra alkoholbevillinger eller fra sådanne bevillinger til visse arter af restauranter.

Gennemgang af landsbevillingsnævnets praksis.

I. Prøvelse af et kommunalt afslags formelle holdbarhed, jfr. foran.

Herom foreligger ingen kendelser fra landsbevillingsnævnet. Det kan herved bemærkes, at man under sagsbehandlingen i

landsbevillingsnævnet lejlighedsvis støder på tilfælde, hvor en kommunalbestyrelse eller et kommunalt bevillingsnævn har ladet et medlem vige sit sæde på grund af speciel inhabilitet i spørgsmålet om meddelelse af bevilling.

II. Prøvelse af et kommunalt afslags materielle holdbarhed.

1. Her støder vi først på en række *lovbestemte udelukkelsesgrunde af utvetydig karakter*, jfr. restaurationslovens § 14, stk. 1, nr. 1, 2, 3 og 5.

Det drejer sig om følgende udelukkelsesgrunde:

- a) uden næringsbrev,
- b) under 25 år,
- c) umyndiggjort eller under lavværgemål,
- d) under konkurs,
- e) uden tilladelse fra handelsministeriet til at modtage lån eller sikkerhedsstillelse fra nogen, som forhandler eller fremstiller drikkevarer.

Det er klart, at disse udelukkelsesgrunde iagttages af kommunerne, men landsbevillingsnævnet har ikke haft dem til prøvelse, vel af den grund, at de ikke giver anledning til tvivl.

2. Anderledes stiller det sig, for så vidt angår den i restaurationslovens § 14, stk. 1, nr. 4, fastsatte bestemmelse, hvorefter den pågældende ikke må have udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at han ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde. Her er ligeledes tale om en *lovbestemt udelukkelsesgrund, men af skønmæssig karakter*.

Det er nærliggende at forestille sig en tvivl om rigtigheden af et sådant skøn, og det viser sig da også, at landsbevillingsnævnet i en række tilfælde enten har stadfæstet (22 tilfælde) eller omgjort (17 tilfælde) de afslag på alkoholbevillinger, der er foretaget på dette grundlag.

Afslag er blevet stadfæstet i en række tilfælde, hvor en ansøger tidligere har været *straffet* eller har ført en *vandel*, der gør ham uegnet til at administrere en alkoholbevilling, men der har også foreligget nogle tilfælde af straffedomme, hvor disse ikke er blevet tillagt denne virkning, således f. eks. når det er færdselsforseelser, den pågæl-

dende tidligere har været dømt for. I nogle af disse tilfælde hvor landsbevillingsnævnet altså har omgjort kommunens afgørelse, har man dog indført en slags prøvetid ved foreløbig at fastsætte bevillingsperioden til 2 år.

I en række tilfælde har landsbevillingsnævnet fulgt kommunens skøn, hvorefter en ansøger var uden evne til *fast ledelse* af restauranten og stadfæstet de kommunale afslag.

Der foreligger dog også eksempler på, at landsbevillingsnævnet har tilsidesat kommunernes skøn i så henseende, men i disse tilfælde har landsbevillingsnævnet begrænset bevillingen til et kort åremål (1 eller 2 år) for, at det kunne iagttages, hvorledes forholdene udviklede sig.

Landsbevillingsnævnet lægger ligesom kommunerne vægt på, at en ansøger personligt har *hånd i hank* med virksomheden, og der foreligger enkelte kendelser, hvor landsbevillingsnævnet har godkendt kommunens skøn i så henseende, således hvor en ansøger ikke havde bopæl i vedkommende kommune, men også enkelte kendelser, hvorefter landsbevillingsnævnet i modsætning til kommunen har fundet, at ansøgeren uanset andet erhverv var tilstrækkeligt engageret, således at de kommunale afslag på bevilling blev omgjort.

At virksomheden drives for ansøgerens *regning og risiko* er ligeledes et moment, som landsbevillingsnævnet lægger vægt på, og der foreligger både en enkelt kendelse, hvor landsbevillingsnævnet over for en kommune har tiltrådt et afslag med den begrundelse, at dette moment på grund af indholdet af en forpagtningskontrakt ikke var til stede, og ligeledes en kendelse, hvor landsbevillingsnævnet gik imod et kommunalt skøn, hvorefter ansøgeren kun var stråmand, og bestemte, at bevilling skulle gives.

At en ansøger ikke er *faglig uddannet i restaurationsfaget*, kan ikke i sig selv udelukke ham fra at få alkoholbevilling, og landsbevillingsnævnet har i et par tilfælde omgjort kommunernes afslag på ansøgninger i overensstemmelse hermed.

Det kan på dette sted nævnes, at landsbevillingsnævnet er opmærksomt på den mulighed for *omgåelse af vandelskravet*, der foreligger derved, at hustruen eller — som det er forekommet — svigermoderen søger alkoholbevilling, hvor manden eller svigersøn-

nen har den faktiske dominans i foretagendet og ikke vil kunne få bevilling. I flere sådanne tilfælde har landsbevillingsnævnet tiltrådt kommunernes afslag på bevilling. Omvendt har landsbevillingsnævnet i nogle tilfælde omgjort et afslag og givet bevilling, fordi den kompromitterede ægtefælle var uden forbindelse med den ansøgende ægtefælles restaurationsvirksomhed.

3. Som indledningsvis påvist vil kommunerne kunne give afslag på en ansøgning om alkoholbevilling af andre grunde end angivet i restaurationslovens § 14, stk. 1. Afslag herudover kan og skal gives, hvis *ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale eller politimæssige grunde* taler derfor.

Dette meget brede vurderingsgrundlag har givet anledning til en omfattende prøvelse i landsbevillingsnævnet af de grunde, hvormed kommunerne har motiveret deres afslag på ansøgninger om alkoholbevilling.

Landsbevillingsnævnet har således i 8 tilfælde stadfæstet kommunernes afslag på bevilling ud fra den betragtning, at *dårlig økonomi* kunne bevirke, at en restaurant blev drevet så hårdt, at det måtte give anledning til ædruelighedsmæssige betænkeligheder. I 3 tilfælde har man dog ment, at denne risiko ikke var til stede og mod en kommunes skøn bestemt, at alkoholbevilling skulle gives.

En betydelig ophobning af sager finder vi omkring spørgsmålet om *unges søgning af kafeterier, grill-barer og mindre restauranter*.

I 33 tilfælde indbragt for landsbevillingsnævnet har kommunerne med den begrundelse, at en restaurant af denne karakter søgtes af ganske unge mennesker, afslået alkoholbevilling, og landsbevillingsnævnet har i 27 af disse tilfælde udtalt, at den anførte motivering ikke kunne anses for tilstrækkeligt grundlag for det givne afslag og har énstemmigt eller ved flertalsbeslutning bestemt, at alkoholbevilling eller i visse tilfælde en bevilling begrænset til udskænkning af øl skulle gives. Det må herved tages i betragtning, at det efter restaurationslovens § 29 er forbudt at udskænke stærke drikke til personer under 18 år, og at det i mangel af andre udtrykkelige lovbestemmelser vedrørende unges alkoholnydelse og på baggrund af det nævnte udskækningsforbud vil være vanskeligt at finde en ædrueligheds-politisk begrundelse for i disse tilfælde at

afslå en ansøgers ønske om at få en alkoholbevilling.

Også virksomhedernes *ydre karakter, indretning og forretningsgang* – kort sagt *restaurationspræg* – har givet anledning til kendelser i landsbevillingsnævnet. I 4 tilfælde har man ment, at kommunen i tilstrækkelig grad har kunnet begrunde sit afslag ædruelighedspolitisk, respektive politimæssigt eller socialt, men i 3 tilfælde har landsbevillingsnævnet fundet det nødvendigt at omgøre de afslag på bevilling, som en kommune havde givet.

Der har i kommunerne været en vis tilbøjelighed til at tage afstand fra alkoholbevillinger til *specielle lokaliteter*, såsom restauranter i forbindelse med benzintankstationer, klubhuse for sportsforeninger, idrætshaller og forsamlingshuse. Landsbevillingsnævnet har ikke kunnet anerkende nogen ædruelighedspolitisk begrundelse for at nægte bevilling i sådanne tilfælde og har i 10 kendelser omgjort de kommunale afslag, dog som regel med visse begrænsninger af bevillingen. I nogle tilfælde har man således alene tilladt bevilling til udskænkning af øl, og når det har drejet sig om klubhuse, idrætshaller og forsamlingshuse har man hyppigt foretaget begrænsning til en medlemskreds, selskabelige sammenkomster og lign.

4. Restaurationens *beliggenhed* har været stærkt dominerende i de begrundelser for afslag, som landsbevillingsnævnet gennem de indbragte klagesager har været stillet overfor, jfr. herved det indledningsvis anførte om ombudsmandens og handelsministeriets anerkendelse af »byplanmæssige hensyn« som en selvstændig begrundelse for et afslag. Også ædruelighedspolitiske synspunkter gør sig gældende i flere sådanne tilfælde.

I alt har landsbevillingsnævnet afsagt 42 kendelser på dette grundlag, hvoraf de 24 gik ud på stadfæstelse af kommunernes afslag, og 18 var ensbetydende med, at et kommunalt afslag blev omgjort og bevilling givet, dog i nogle tilfælde kun som en bevilling begrænset til udskænkning af øl.

Landsbevillingsnævnet har i en række tilfælde anerkendt den nævnte begrundelse, når denne – som det er tilfældet i en af landets største kommuner – er i overensstemmelse med en forud fastlagt *miljøplan*, hvor-

ved placeringen og fordelingen af restauranter i en bys forskellige kvarterer er fastlagt. Landsbevillingsnævnet har ligeledes i en række tilfælde anerkendt en kommunes henvisning til, at et bestemt kvarter var *overbelastet med bevillinger*, men har også i nogle tilfælde måttet tage afstand fra denne begrundelse, heraf i visse tilfælde dog således, at man indskrænkede sig til at tillade en bevilling til udskænkning af øl.

Specielle miljøhensyn (beliggenhed ved campingplads, skoler, i boligområder m. v.) og *trafikforhold* er ligeledes indgået i kommunernes og landsbevillingsnævnets overvejelser og har givet sig udslag i såvel stadfæstelse som omgørelse af kommunernes afslag, afhængigt af, hvor konkret overbevissende den kommunale begrundelse har været.

I et enkelt tilfælde har landsbevillingsnævnet statueret, at der ikke var hjemmel til at give alkoholbevilling, fordi ansøgeren *ikke havde noget konkret forretningssted*.

5. Det er nærliggende ud fra en kommunal tankegang at motivere et afslag på alkoholbevilling med, at der enten ikke er behov for flere restauranter med udskænkning af stærke drikke i kommunen, eller at konkurrencen mellem de bestående restauranter er tilstrækkelig. Er det berettiget at afslå en ansøgning om alkoholbevilling med denne begrundelse? Det er det efter ombudsmandens opfattelse og handelsministeriets indledningsvis omtalte cirkulære af 4. marts 1974 ikke, medmindre afslaget kan motiveres ædruelighedspolitisk. En sådan motivering må ifølge landsbevillingsnævnets opfattelse have en konkret overbevissende karakter, og det er derfor ikke overraskende, at landsbevillingsnævnet i 18 af de 25 afslag af denne art, der har været indbragt for landsbevillingsnævnet, har omgjort kommunernes afgørelse og bestemt, at en ansøgning om alkoholbevilling skulle imødekommes. I en række af disse tilfælde havde kommunen blot i almindelighed henvist til, at der ikke var behov for flere restauranter med alkoholbevilling og i andre tilfælde havde en kommune erklæret sig som principiel modstander af, at der blev givet alkoholbevilling til øl- og vinstuer (bodega'er), cafeterier eller grill-barer.

Odense, den 6. maj 1976.

T. Haarløv.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov.

Gældende formulering.

§ 11. Stærke drikke må kun serveres i virksomheder med alkoholbevilling, jfr. dog kap. 4 om marketenderier, pensionater m. v. Bevillingen, der kun gælder et bestemt forretningssted, gives af kommunalbestyrelsen efter forhandling med politiet, jfr. dog § 13 om landsbevillingsnævnet. Bevillingen gælder for et tidsrum af 8 år men kan, når særlige omstændigheder taler derfor, gives for 4 år eller alene for vinter- eller sommerhalvåret. Skal en bevilling i øvrigt begrænses eller betinges, udstedes den af landsbevillingsnævnet efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Afslår kommunalbestyrelsen at give eller forny en bevilling, kan afgørelsen indbringes for det i § 13 nævnte landsbevillingsnævn inden 4 uger efter, at afslaget er givet den pågældende. Med afslaget skal følge oplysning om adgangen til at indbringe afgørelsen for nævnet og om fristen herfor.

Stk. 3. Afgørelser, der efter denne lov skal træffes af kommunalbestyrelsen, vil kunne træffes af et af kommunalbestyrelsen i dette øjemed nedsat bevillingsnævn bestående af politimesteren og indtil 6 andre medlemmer. Også personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen, kan have sæde i nævnet. I København består nævnet af borgmesteren for den magistratsafdeling, under hvilken næringssager hører, som formand, rådmanden for samme afdeling, 4 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen ved forholdstalsvalg og en politiinspektør valgt af politidirektøren.

Lovforslaget.

1. I § 3, stk. 2, ændres „næringslovens § 3, stk. 2“ til: „næringslovens § 3, stk. 1“.

2. § 11, stk. 1, 3. og 4. punktum, affattes således:

„Bevillingen gælder for et tidsrum af 8 år, men kan efter omstændighederne begrænses og betinges af kommunalbestyrelsen“.

3. § 11, stk. 3, affattes således:

„*Stk. 3.* Afgørelser, der efter denne lov skal træffes af kommunalbestyrelsen, vil kunne træffes af et af kommunalbestyrelsen i dette øjemed nedsat bevillingsnævn. Bevillingsnævnets afslag kan indbringes for kommunalbestyrelsen inden 4 uger efter, at afslaget er givet. Med afslaget skal følge oplysning om adgangen til at indbringe afgørelsen for kommunalbestyrelsen og om fristen herfor.“

4. I § 11 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

„*Stk. 4.* Bevillingsnævnet består af politimesteren og indtil 6 andre medlemmer.“

Gældende formulering.

§ 13. Handelsministeren nedsætter et landsbevillingsnævn bestående af en formand, der har den juridiske uddannelse, samt 4 andre medlemmer, der udnævnes for et tidsrum af indtil 4 år. 2 medlemmer skal repræsentere kommunerne og 2 medlemmer skal være uafhængige af kommunale interesser og af erhvervsinteresser, der berøres af loven. Ministeren fastsætter de nærmere regler for valget af de 4 sidstnævnte medlemmer og fastsætter nævnets forretningsorden.

Stk. 2. Kun landsbevillingsnævnet kan give og forny alkoholbevillinger, når bevillingen skal begrænses eller betinges, samt når virksomheden drives:

- 1) i ejendomme, der tilhører staten,
- 2) i ejendomme, der tilhører en kommune, for så vidt ejendommene overvejende er indrettet til restaurations- eller hotelvirksomhed, eller
- 3) i jernbanetog, luftfartøjer og skibe i fart.

§ 14. Personer skal for at få alkoholbevilling have næringsbrev, jfr. § 2, stk. 1. Endvidere må de ikke

- 1) være under 25 år,
- 2) være umyndiggjort eller under lavværgeomål,
- 3) være under konkurs,
- 4) have udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at de ikke vil drive virksomheden på forsvarlig måde, eller
- 5) have modtaget ydelser eller påtaget sig forpligtelser som nævnt i stk. 5.

Stk. 2. Selskaber m. v. skal for at få alkoholbevilling have næringsbrev i henhold til § 4. Endvidere skal direktionen og bestyrelsesmedlemmerne opfylde betingelserne i stk. 1, 2. pkt. nr. 1, 2 og 4, medmindre handelsministeren undtager herfra. Selskabet må

Lovforslaget.

Også personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen, kan have sæde i nævnet. I København består nævnet af borgmesteren for den magistratsafdeling, under hvilken næringsager hører, som formand, 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen ved forholdstalsvalg og en repræsentant for politiet valgt af politidirektøren.“

5. I § 13 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

„*Stk. 2.* Afgørelser, der er truffet af en kommunalbestyrelse med alle tilstedeværende medlemmers stemmer, kan kun ændres af landsbevillingsnævnet ved en afgørelse, hvorom samtlige medlemmer er enige.“

6. I § 13, *stk. 2*, der bliver *stk. 3*, udgår: „når bevillingen skal begrænses eller betinges, samt“.

7. I § 14 ændres i *stk. 1, 2. pkt. nr. 5* og i *stk. 2, 3. pkt.* „*stk. 5*“ til: „*stk. 6*“ og efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke:

„*Stk. 3.* Ved meddelelse af alkoholbevilling skal samfundsmæssige, ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende hensyn iagttages. Handelsministeren fastsætter retningslinjer for, hvorledes disse hensyn kan tilgodeses ved bevillingsmyndighedernes vurdering af

- a) bevillingsansøgerens forretningsmæssige kvalifikationer,
- b) bevillingsansøgerens økonomiske forhold og finansieringsplan,
- c) størrelse, indretning og karakter i øvrigt af restaurationsvirksomheden,
- d) dennes beliggenhed i forhold til eventuel miljøplan og

Bilag til f. t. l. vedr. restaurations- og hotelvirksomhed m. v.

Gældende formulering.

ikke have modtaget ydelser eller påtaget sig forpligtelser som nævnt i stk. 5. Indtræder nye medlemmer i direktionen eller bestyrelsen, skal dette anmeldes til politimesteren på hvert forretningssted, i København magistraten.

Stk. 3. Alkoholbevilling kan uden til-

§ 18. Har en bevillingshaver gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse i virksomheden, og de udviste forhold giver grund til at antage, at virksomheden ikke fremtidig vil blive drevet på forsvarlig måde, kan landsbevillingsnævnet fratage ham bevillingen. Er bevillingen givet af kommunalbestyrelsen, kan fratagelse kun ske efter forslag fra denne. Hvis virksomheden drives på en sådan måde, at drukken-skab, utugt, uterlighed eller strafbare handlinger derved vil kunne fremmes, og politiet tidligere har advaret bevillingshaveren, kan landsbevillingsnævnet bemyndige politiet til at stille vilkår, der er egnede til at hindre de nævnte forhold. Overtrædes sådanne vilkår, kan nævnet efter forslag fra politiet fratage bevillingshaveren hans bevilling.

Stk. 2. Nævnets afgørelser efter stk. 1 kan af bevillingshaveren kræves indbragt for domstolene. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen hertil og om fristen herfor.

Stk. 3. Begæring efter stk. 2 skal fremsættes over for handelsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Handelsministeren anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 4. Begæring om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, i hvilket omfang den pågældende under sagens behandling må drive virksomheden. Såfremt nævnets afgørelse findes lovlig ved dommen, kan det i denne dom bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

Stk. 5. Med hensyn til bestyrertilladelser på forretningssteder, der har alkoholbevilling, finder stk. 1-4 tilsvarende anvendelse.

Lovforslaget.

e) konkrete ædruelighedsmæssige og dermed sammenhængende sociale og politimæssige hensyn.

Stk. 3-8 bliver herefter stk. 4-9, og i *stk. 7* ændres „stk. 5, 1. pkt.“ til: „stk. 6, 1. pkt.“ og i *stk. 8* ændres „stk. 5“ til: „stk. 6“.

8. I § 17, stk. 1, nr. 4 ændres „§ 14, stk. 8“ til: „§ 14, stk. 9“.

9. § 18, stk. 1, affattes således:

„Har en bevillingshaver gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse i virksomheden, kan landsbevillingsnævnet fratage ham bevillingen. Er bevillingen givet af kommunalbestyrelsen, kan fratagelse kun ske efter forslag fra denne. Hvis virksomheden drives på en sådan måde, at drukken-skab, utugt, uterlighed eller strafbare handlinger derved vil kunne fremmes, og politiet tidligere har advaret bevillingshaveren, kan landsbevillingsnævnet efter forslag fra politiet fratage bevillingshaveren hans bevilling“.

Gældende formulering.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1, 3. pkt., omfatter også virksomheder, der ikke har alkoholbevilling.

§ 32. Overtrædelse af § 2, stk. 1, stk. 2 og stk. 4, 1. pkt., § 4, stk. 2, § 5, stk. 3, § 6, stk. 2, § 7, stk. 3, § 9, stk. 1, stk. 2 og stk. 3, 1. pkt., § 11, stk. 1, 1. pkt., § 14, stk. 2, 4. pkt. og stk. 5, § 16, stk. 1, 1. pkt., § 19, § 20, stk. 2, 1., 4. og 5. pkt., stk. 4, stk. 5, 3. og 4. pkt., stk. 6, 1. og 3. pkt. og stk. 7, 2. pkt., § 21, stk. 3, § 23, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., § 24, stk. 1, 1. pkt. og stk. 3, § 26, stk. 1, § 27, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., § 28, stk. 1, 1. pkt., og stk. 5, 1. og 2. pkt., § 29, stk. 1, stk. 2 og stk. 4, § 30, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., og § 31, stk. 3, eller overtrædelse af vilkår fastsat efter § 18, stk. 1, 3. pkt., og overtrædelse af forbud i henhold til § 27, stk. 2, 3. pkt., § 29, stk. 3 og stk. 5, og § 31, stk. 1 og stk. 2, straffes med bøde. Under skærpende omstændigheder eller i gentagelsestilfælde kan straffen stige til hæfte.

Stk. 2. Den, der nyder, køber eller på anden måde forskaffer sig spise- eller drikkevarer i strid med loven, straffes med bøde. Med samme straf anses den, der medvirker til overtrædelse af bestemmelserne i § 14, stk. 5.

Stk. 3. I forskrifter eller pålæg, der gives

Lovforslaget.

10. § 18, *stk. 6*, ophæves.

11. I § 32, *stk. 1*, ændres „§ 14, stk. 2, 4. pkt. og stk. 5“ til: „§ 14, stk. 2, 4. pkt. og stk. 6“ og ordene „vilkår fastsat efter § 18, stk. 1, 3. pkt.“ ændres til „betingelser eller begrænsninger fastsat af kommunalbestyrelsen eller landsbevillingsnævnet i medfør af § 11.“

12. I § 32, *stk. 2*, ændres „§ 14 stk. 5“ til: „§ 14 stk. 6“.